

ГЛАСНИК

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У НОВОМ САДУ

ГОД. V
„Гласник“ излази као месечник
Годишња претплата 100 дин.
Поједини број 10— динара.

НОВИ САД
АПРИЛ—МАЈ 1932

БРОЈ 4 и 5
За чланове Адвокатске Коморе
је претплата урачуната у
чланарину.

Др. ЈОВАН САВКОВИЋ

ЈОШ НЕКЕ УСТАНОВЕ НОВОГА ГРАЂАНСКОГ ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

Одговор на тужбу. § 338. Ако према резултату првога рочишта буде потреба одредити усмену спорну расправу, судија којему је поверено држање првога рочишта, одмах ће на рочишту наложити туженику закључком да одговори на тужбу и одредити му рок за предају одговора, који ће одмерити према околностима поједин га случаја, али не дужи од четири недеље. Против тога закључка нема места засебном правноме леку. — На тужбу ће се одговорити припремним поднеском. Тај поднесак има да садржи одређени захтев, и, ако туженик оспорава тужбени захтев, мора укратко и потпуно садржавати чињенице на којима се оснивају приговори туженикови, као и доказна средства (§ 321 ст. 1) којима туженик намерава да се послужи на усменој спорној расправи. Уколико, међутим, није наређена одвојена расправа о приговорима тужениковим: да није доуштен редован правни пут, да суд није надлежан да већ тече парница или да је ствар правоснажно пресуђена, туженик ће у своје поднеску навести и оне околности, које поткрепљују те приговоре и означити доказна средства за утврђење оправданости тих приговора. — У том поднеску може туженик изнети и један или више предлога, наведених у § 324, или изнети предлог да се поведе припремни поступак пред одређеним судијом.

Ако на првом рочишту спор не буде окончан поравнањем или одрицањем тужбенога захтева; ако тужба није одбачена због страначке или парничне неспособности једне или друге странке, неотклоњиве ненадлежности, или ако тужилац није тужбу повукао, него се покаже потреба да се поступак настави, судија који води прво рочиште наложиће туженику закључком, да у року који ће одредити према околностима случаја, али који не може бити дужи од четири недеље, на тужбу одговори. Закон, међутим, не искључује да се рок који је туженику једном дат и продужи. Тај се закључак има објавити и унети у записник са назначењем рока који је за подношење одговора дат (§ 271 т. 3). Тај закључак судије који води прво рочиште не може накнадно ни веће преиначити, јер закључак доноси судија по овлаштењу самога закона, у своме законском делокругу, који не може ни веће измењивати. Губи, међутим, закључак важност, ако веће, односно судија појединац, још пре истека рока за одговор на тужбу да места којем приговору за спречавање парнице, о којима је одвојено расправљано, и тужбу одбаце. Ако закључак којим се решава о приговорима буде од рекурснога суда преиначен и приговор одбијен, има се туженику ради подношења одговора на тужбу дати нов рок.

Ако веће, коме се после првога рочишта имају уступити парнични списи, односно судија појединац, одреде за расправљање о приговорима одвојену расправу, известиће о томе закључку странке, а нарочито туженога, и уручиће му позив за расправу. У томе случају тужени у одговору није дужан навести околности које поткрепљују приговоре, нити означити доказна средства за утврђење оправданости приговора, док, ако се ради расправе приговора не одреди одвојена расправа, мора у одговору и ове навести. Одвојена се расправа за расправљање о приговорима може одредити и пошто је стигао одговор на тужбу. Ако суд, међутим, према садржини одговора нађе да одвојена расправа не би била целисходна, може рочиште заказано за одвојену расправу опозвати и одредити заједничку расправу и приговора и главне ствари. Уопште ће се суд при одређивању одвојене или заједничке расправе руководити тиме, постоје ли изгледи да ће приговори бити одбијени или не постоје. У првом ће случају неодложно одредити расправу у меритуму предмета, у противном ће случају са одређивањем расправе чекати, али по правилу не до правомоћности првостепенога решења. Туженику може, на предлог, рок за предају одговора бити и продужен, ако је потребно

да се сачека одлука већа о томе да ли ће о приговорима бити одређена одвојена расправа или неће.

Одговор на тужбу мора садржавати: 1) одређен захтев; 2) ако туженик тужбене наводе пориче, мора навести кратко и исцрпно чињенице на којима оснива своје приговоре, а исто тако појединачно и доказе за своје чињеничне тврдње. Непотпун одговор може суд у см. §§ 183, 184, вратити на поправак и за њега не досудити трошкове. Како у закону нема санкције за случај ако одговор није прописно састављен, мора суд и овакав одговор уважити, у најгорем случају, може на предлог тужиоца осудити туженика да сноси трошкове рочишта које се услед непрописнога одговора морало одгодити, чак и у случају ако на страни туженика постоји пропуст који се може извинити. Ако суд, међутим, нађе да туженога терети кривица, па се рочиште мора одгодити због нових навода и набавке доказних средстава, суд ће поступити према странци у см. § 146, према адвокату у см. § 151, а може поступити по службеној дужности и у см. § 243.

Ако туженик не преда на време одговор на тужбу, он не може више бити припуштен расправи у меритуму предмета, него се услед тога може расправљати само о приговорима које је туженик на првом рочишту ставио. — Одговор је благовремено предат ако је предат у року који је судија за то одредио. Одговор који је предат после тога рока, има се одбацити по службеној дужности, иако тужилац није још био ставио предлог да се донесе пресуда на основу пропуштања, јер последице неподношења одговора или одоцњенога подношења наступају саме од себе.

Усмена расправа и приговори стављени ради спречавања парнице. § 339. Пошто је на време предан одговор на тужбу претседник већа коме је правна ствар упућена, ако је предложено да се поведе припремни поступак, или ако он сматра да је такав поступак потребан или целисходан, изнеће пред веће да оно о томе одлучи; у противном случају одредиће рочиште за усмену спорну расправу. Ово последње учиниће и онда, ако веће нађе да нема места припремном поступку. — § 352. Рочиште за усмену спорну расправу треба тако одредити, да странкама најмање остане од доставе позива на рочиште рок од осам дана, да се могу припремити за усмену спорну расправу. — При одређивању рочишта, претседник ће наре-

дити што буде потребно у погледу предлога, стављених по § 324 у којем припремном поднеску, ако о њима није већ одлучено приликом одређења првог рочишта или у припремном поступку. Против тих наредаба нема места правном леку, али странка може на усменој спорној расправи поновити предлоге које претседник није усвојио. Тако исто могу странке на усменој расправи изнети своје примедбе против наредаба које је претседник издао о таквим предлозима. — О наредбама и закључцима, који се издају по предлозима означеним у предњем ставу, обавестиће се увек и без одлагања противник оне странке која је ставила предлог. — § 353. Ако се расправа одреди без претходног припремног поступка, могу странке, у времену између одређивања и почетка расправе, једна другој саопштити посебним припремним поднеском предлоге, средства нападаја и одбране, тврђења и доказе, што још нису садржани у тужби или у одговору на тужбу, а које намеравају изнети на спорној расправи. — Под истим условом могу странке за то време поднесцима или изјавом у судски записник стављати суду предлоге по § 324. Претседник ће о том без одлагања издати потребне наредбе (§ 352). — Ако се на тај начин за спорну расправу пријаве такви докази, да за извођење њихово постоји која од претпоставака § 340 бр. 3, онда суд може без одлагања упутити ствар на припремни поступак пред одређеног судију (§ 342) и опозвати одређено рочиште. — § 354. Спорна расправа врши се по општим прописима о усменој расправи; она обухвата и извођење доказа и претресање њиховога резултата. — У току усмене расправе може туженик ставити предлог ради утврђивања по § 331 (међупредлог за утврђивање), а зато није потребан тужиочев пристанак. — § 355 Странка која подиже који од приговора означених у § 334 став. 2, није овлаштена да се због тога противи упуштању у расправљање главне ствари. — Веће може још пре почетка усмене расправе наредити, да се о приговорима одвојено расправља, у којем случају треба у исто доба по службеној дужности одредити рочиште за расправу о приговорима — У погледу ових наредаба вреди прописи § 256 — Предњи ће се прописи примењивати и онда, ако једна странка тек

за време усмене спорне расправе изнесе приговор да није допуштен редован правни пут, да није суд надлежан, да већ тече парница, или да је ствар правоснажно пресуђена (§ 335). Странка која је изнела који од горњих приговора, нема права да због тога одбије да даље учествује у расправи о главној ствари. — § 356. О приговорима и о предлозима стављеним због недопустивости редовног правног пута, због ненадлежности суда, због тога што већ тече парница, или што је правна ствар правоснажно пресуђена, одлучиће се закључком после претходнога усменога расправљања о томе; али ако се о тим приговорима и предлозима расправљало у вези са главном ствари, онда се одлука којом се они одбијају неће засебно направити странкама, него ће ући у одлуку о главној ствари. — Но ако се приговор или предлог одбије на усменој спорној расправи, или на темељу одвојеног расправљања, онда веће може по предлогу или по службеној дужности наредити, да се одмах отпочне расправљање о главној ствари. У том се случају неће странкама засебно направљати објављена одлука: да је суд надлежан, да не тече парница, да је редовни правни пут допуштен, или да ствар није још правоснажно пресуђена, већ ће се и она унети у одлуку о главној ствари. — Против наредбе да се отпочне расправљање о главној ствари, нема места правном леку. — Кад се одлука о горе споменутим приговорима унесе у одлуку о главној ствари, онда се она може побијати само правним леком против одлуке о главној ствари. — Ако се који од горе споменутих приговора и предлога засебном одлуком одбије, а не нареди се одмах расправљање о главној ствари, може свака странка после правоснажности закључка предложити да се одреди рочиште за усмену расправу о главној ствари. — Предња се наређења примењују и онда, када веће по службеној дужности покрене питање, да ли је допуштен редован правни пут, да ли је суд надлежан, да ли већ тече парница, или да ли је правна ствар правоснажно пресуђена, и то питање учини предметом усмене расправе. — § 357. Ако туженик изнесе приговор ненадлежности, може тужилац предложити, да суд, ако уважи тај приговор, спроведе тужбу онемо суду који тужилац значи. —

Тај предлог има суд да усвоји, осим када сматра да је тај други суд очевидно ненадлежан. — Одлука да се тужба упутити другом суду унеће се у закључак којим суд изјављује да је ненадлежан. Против тога закључка има места правноме леку једино у погледу трошкова насталих у спору о надлежности. Овим упућивањем тужбе не прекида се ток парнице, него ће се на новој расправи употребити расправни записник, састављен на расправи код суда који је изјавио да није надлежан, као и сви парнични списи, а расправа ће се наставити у см. § 508. — Туженик може на тој расправи изнети приговор ненадлежности суда, пре него се упусти у расправљање о главној ствари, али тај приговор не може заснивати на разлозима који су у опреци с његовим пређашњим тврдњама.

Туженик може одговор на тужбу предати благовремено, у року који му је дат, или на молбу продужен, но може га и не предати, односно предати га по истеку датог или продуженога рока. Када одговор стигне, претседник се већа мора пре свега уверити о томе, да ли је одговор предат на време и да ли формално одговара законским прописима, па ако не одговара, вратити га на поправак у см. §§ 183, 184. Претседник мора испитати одговор и у томе погледу није ли према садржини одговора потребно да се одреди припремни поступак и није ли туженик у одговору ставио такав предлог. Но ако претседник држи да је припремни поступак потребан и целисходан без обзира на предлог туженика, исходиће о томе закључак већа, које ће припремни поступак одредити, ако то према садржини тужбе и одговора на тужбу нађе за потребно. Ако веће предлог о одређивању припремнога поступка одбије, или ако уопште не днесе у томе питању закључак, јер он од већа у томе погледу није ни тражен, одредиће претседник већа коме је предмет упућен, после благовремено предатога одговора на тужбу, рочиште за усмену расправу и учиниће све што је потребно да се расправа на основу тужбе, одговора на тужбу, евентуално и других списа, припремних списа итд., односно предлога у см. §§ 324 и 338 зач. 2, без прекида проведе. Закључак о одређивању припремнога поступка и закључак којим се одређивање припремнога поступка одбија, не могу се побијати рекурсом (§ 342 зач. 1). — Ако је припремни поступак одржан, имају се списи, заједно са доказима који су у току припремнога поступка прикупљени, предати.

претседнику већа који ће одредити усмену расправу.

Претседник ће већа узети у обзир предлоге странака стављене у см. §§ 324, 338 и 353, ради набавке доказних средстава, а може у см. § 247 учинити у томе погледу расположење и по званичној дужности, о чему ће обе странке известити и онда ако предлогу не удовољи. У см. § 523 доставља се закључак којим се предлог једне странке без преслушања противне странке одбија, овој само у том случају, кад то предлагач затражи, док је у случају предлога за набавку доказа учињен од тога општега правила изузетак, јер странка која је са предлогом одбијена може предлог поновити на усменој расправи, па је услед тога потребно да се противник унапред обавести како би се за ту евентуалност могао спремити. Против претседникових расположења, било да овај предлогу странке да места било да предлог одбије, искључен је правни лек, али странка може на усменој расправи поновити предлоге које претседник није усвојио, односно изнети своје примедбе против наредба које је претседник издао. Веће ће пак на основу усмене расправе одлучити које ће доказе припустити а које неће. — У см. § 353 могу странке у времену између одређивања и почетка расправе предлоге стављене у см. § 324 и у поступку код окружних судова стављати изјавом у судски записник, а могу, у истом времену, једна другој саопштити посебним припремним списом и друге предлоге, средства нападаја и одбране, тврђења и доказе, који још нису садржани у тужби или у одговору на тужбу, а које намеравају на расправи изнети. Ови други предлози се не могу, међутим, изјављивати у записник, него се морају пријавити у писменом поднеску и онда ако су скопчани са предлозима из § 324. Ако су странке пропустиле да ставе предлоге за припрему расправе, онда суд може поступити по § 146, односно § 495. Број припремних списа које странке хоће да између одређивања и почетка усмене расправе измењају није у закону ограничен, али се због измене припремних списа рочиште заказано за усмену расправу не сме одгађати. Припремне списе могу странке подносити и у току расправе, између појединих рочишта. За припремне списе, међутим, „који нису потребни ради целисходног остваривања или одбране права“ (§ 143), суд неће досудити трошкове, а може применити и § 151. Пошто је усмена расправа одређена, припремни се поступак може одредити само на основу § 340 т. 3, изузев случај ако

тужилац у см. § 341 стави предлог ради одређивања припремнога поступка у року од 8 дана, рачунајући од дана када је тужиоцу достављен одговор на тужбу.

У см. § 355, странка која подиже који од приговора из § 334, није овлаштена да се због тога противи упуштању у расправљање о главној ствари. Иако веће може наредити још пре почетка усмене расправе да се о приговорима одвојено расправља (§ 355), ипак се о приговорима, по правилу, има расправљати у вези са главном ствари, на усменој расправи, јер на тај начин може суд расправу о приговорима провести најбрже. Може суд расправу о приговорима провести једновремено са главним предметом, или прво расправљати о приговорима, како му се учини згодније, итд. Сем тога и зато што ће се туженик уздржавати да ставља приговоре ради спречавања парнице када зна да њиховом расправом неће моћи расправу у главној ствари одуговлачити. Иако, међутим, одреди расправу приговора у вези са главним предметом, суд може ипак, користећи се правом које му даје § 253, одредити да се о приговорима одвојено расправља, а може одредити за њихово расправљање и засебно рочиште.

1. Ако је на првом рочишту стављен који од приговора ради спречавања парнице, или је суд запазио некоји разлог за спречавање парнице који се има узети у обзир по службеној дужности, судија који води прво рочиште уступиће списе већу са извештајем да су приговори пријављени, односно да постоје разлози за спречавање парнице који се имају узети у обзир по званичној дужности, те веће може одмах одредити рочиште за одвојено расправљање о приговорима, не чекајући да протече рок за предају одговора на тужбу, и без обзира на ток поступка у главној ствари. Рок за предају одговора тећи ће, међутим, несметано и даље, те веће може у главној ствари одредити и припремни поступак. Веће може, међутим, и у току одвојене расправе о приговорима, одвојену расправу обуставити и наставити је у вези са расправом о главном предмету, ако му се то учини целисходним. Ако веће приговор уважи још пре него што је истакао рок за предају одговора, онда ће налог за предају одговора сам собом изгубити важност. Ако, међутим, рекурсни суд приговор уважи, преиначујући првостепени закључак, мораће се туженику за подношење одговора дати нов рок.

2. Ако веће није одредило за расправу приговора одвојену расправу, мора туженик у одговору навести и оне окол-

ности које поткрепљују приговоре и означити доказна средства за утврђење оправданости тих приговора (§ 338). Ако се већу чини да је приговор оправдан и да ће расправа о главној ствари, услед тога што ће приговор бити уважен, отпасти, оно може, и пошто стигне одговор на тужбу, одредити одвојену расправу о приговорима.

3. Ако је расправа о приговорима одређена заједно са расправом о главној ствари, или су приговори дигнути на самој расправи (они који се не морају дићи већ на првом рочишту) може веће, у см. прописа § 253, наредити да се о приговорима одвојено расправља, а може овај закључак после и опозвати. Ако се о приговорима расправљало одвојено, приговор уважен и тужба одбачена, онда сваки даљи поступак у спорном предмету престаје. Ако су, међутим, приговори одбијени, веће може одредити по предлогу или по службеној дужности, да се о главној ствари расправа одмах отпочне и тај се закључак суда не може напасти. У том се случају неће странкама засебно отправљати објављена одлука да се приговори одбијају, него ће се она унети у одлуку о главној ствари (§ 356). Веће ће одредити даљу расправу у главној ствари нарочито онда, ако нема изгледа да ће рекурс поднесен зато што су приговори одбијени бити уважен. Ако веће, одбијајући приговоре, закључи да не наставља расправу у главној ствари, онда ће закључак о одбијању приговора странкама отправити, те странке могу, после правоснажности закључка, тражити да се одреди рочиште за расправу у главној ствари.

4. Ако туженик одговор на тужбу није поднео, или га није поднео на време, одредиће суд, на предлог тужиоца, рочиште за расправу. На овом се рочишту може, међутим, расправљати само о приговорима, (ако о њима није још пре тога решено), па ће се, ако приговори буду одбијени, прећи одмах на расправу о главној ствари. Ако тужилац није тражио да се одреди расправа, може туженик тражити да суд по службеној дужности одреди одвојену расправу о приговорима које је на првом рочишту ставио, док, пошто је тужилац одређење усмене расправе тражио, више не може. Ако је одвојена расправа одређена још пре, по службеној дужности, може тужилац тражити да се донесе пресуда на основу пропуштања тек пошто приговори буду одбијени (§ 434).

О приговорима одлучује суд закључком који се доноси или засебно или се уноси у одлуку о главној ствари. Засебно

се доноси закључак онда ако је о приговорима вођена одвојена расправа, или ако је о њима расправљано истина у вези са главном ствари, о њима и одлучено, али се није прешло одмах на расправу о главној ствари. У свима другим случајевима се закључак о приговорима уноси у одлуку о главној ствари. Ако је о приговорима расправљано и решавано одвојено, мора се у закључку решити и о трошковима.

Ако туженик изнесе приговор ненадлежности, може тужилац предложити да суд, ако приговор уважи, спроведе тужбу суду који тужилац именује. Тај тужиочев предлог мора суд уважити само под овим условима: 1) ако је тужилац дигао приговор ненадлежности; 2) ако је у предлогу именовано један одређени суд (није довољно да тужилац тражи да се тужба спроведе „надлежном суду“); 3) ако је предлог стављен благовремено, још пре него што је суд о приговору ненадлежности решио; 4) ако је суд приговор ненадлежности уважио; 5) ако и суд који је тужилац именовано није очевидно ненадлежан. Док суд о приговору ненадлежности није решио, може тужилац именовати и други суд уместо онога који је првобитно именовано. У закључку којим се оглашава ненадлежним, изрећи ће суд да се тужба има спровести суду који је тужилац именовано. Тај ће се закључак о спровођењу тужбе моћи донети само на основу усмене расправе, јер се о приговору ненадлежности има у см. § 356 решавати на основу усмене расправе. Против закључка о спровођењу тужбе другом суду има места рекурсу само у питању трошкова, проузрокованих расправом о приговору, док ће о осталим трошковима (тужбе, одговора итд.) одлучити суд коме је предмет спроведен. Ако се о приговору ненадлежности расправља у вези са главном ствари, па се приговор уважи, онда се може припустити суду коме се предмет спроводи да одлучи о свима трошковима. Услед спровођења тужбе надлежном суду парница остаје у току; рок у коме је тужба требала бити предата остаје очуван; застара остаје прекинута, те тужилац код новог суда не мора покретати нову тужбу. На тај се начин тужиоцу не само уштеђују трошкови, него и суду време и труд, јер је други, надлежни суд, у могућности да употреби цео парнични материјал који је код првог суда прикупљен. Расправа се код новог суда има наставити у см. прописа § 508. И код тога другог суда може туженик, пре него што се упустио у расправу о главној ствари, дићи приговор ненадлежности, из разлога који не стоје у опреци са његовим пређашњим

тврдњама, и, ако се приговор не оснива на таким чињеницама које су наступиле тек после предаје тужбе. Ни закључак другостепенога суда, којим овај изриче спровођење тужбе другом, надлежном суду, не може се напасти. Како закон не садржи тако расположење да би се надлежан суд морао установити путем усмене расправе, мораће суд позвати туженика да да податке о томе који је суд надлежан, да би тужилац могао ставити предлог, односно надлежан суд именовати. Постоји мишљење да ће тужилац моћи ставити предлог у см. § 357 зач. 1, још у самој тужби, и да ће суд, ако не буде имао потребне податке за утврђивање који је други суд надлежан, морати тужбу вратити на допуђење у см. §§ 183, 184. Суд коме је тужба спроведена везан је за закључак првога суда, сем ако се ненадлежност и тога другога суда не може уклонити ни изричним споразумом странака, што је суд дужан узети у обзир по службеној дужности. Тужба се може спроводити другоме суду и у меничном поступку, али се менични платежни налог зато не може стављати ван крепости.

Закључак којим суд решава о приговорима стављеним у сврху спречавања парнице, вреди као закључак и онда ако је унесен у пресуду, те се може напасти само рекурсом, ако се у исто време не напада и одлука у главној ствари. Против другостепенога потврђујућега закључка даљем рекурсу нема места, било да су приговори одбијени или уважени, јер се и призив, у делу у којем се напада закључак у питању приговора, има сматрати рекурсом. Ако је суд о приговорима расправљао одвојено, те о њима решио пресудом уместо закључком, и таква се пресуда може напасти само рекурсом. Ако је закључак којим је о приговорима решено унесен у пресуду, а виши суд, услед рекурса или призива којима је закључак нападнут, приговор уважи, онда се мора пресуда, донесена у главној ствари, укинути и тужба одбацити. Од овога правила постоји, међутим, изузетак код приговора ненадлежности, где виши суд, иако нађе да је приговор основан, не сме тужбу одбацити, него је у см. § 569 мора, било да је тужилац о томе ставио предлог, било да није, спровести надлежном суду.

Законски предлог о заштити земљорадника и о висини камата

Адвокатска Комора у Новом Саду на ванредној скупштини, одржаној 25 марта т. г. узимајући у претрес законске предлоге о заштити земљорадника и о висини камата констатовала је ове чињенице:

1) Да се земљорадник налази у тешким привредним и финансијским приликама и да је добра интенција Краљевске владе, да се земљораднику помогне;

2) да се осим земљорадника налазе у тешким материјалним приликама и остали друштвени слојеви и да је хитно потреба општа помоћ и заштита која ће се темељити на социјалној бази и односити на све материјално слабије друштвене слојеве;

3) да земљораднику треба што пре исплатити жито и пружити му потребан кредит уз минималну каматну стопу, снизити му јавне дажбине и створити пијаце за продају пољопривредних производа, јер ће му се само на овај начин ефикасно помоћи;

4) до стварања поменутих средстава за опорављење и оздрављење земљорадника, треба обуставити овршне продаје некретнина земљорадника до нове жетве или до краја 1932 г.;

5) законским предлогом о заштити земљорадника биће промашена намера Краљевске Владе, јер се земљораднику у суштини неће моћи помоћи, него ће се постићи противно, да ће земљорадник изгубити сваки кредит и да ни најситније домаће потребе неће моћи на кредит да подмири;

6) конвертирањем земљорадничких дугова до 80% вредности оптерећених некретнина неће се земљораднику ништа помоћи, јер поред дозвољене каматне стопе и с обзиром на данашње ниске цене пољопривредних производа земљорадник ни са конвертирањем дугова неће бити у могућности својим обавезама да одговара;

7) конвертирањем земљорадничких дугова се гази приватна својина, која је зајемчена чл. 22 Устава. Конвертирање земљорадничких дугова стоји у противности са основним начелом правног поретка, јер се негирају и крње стечена права, даље руши се основно начело закона о земљишним књигама, јер се не признаје право приоритета.

Конвертирање земљорадничких дугова изазваће пертурбацију у привредном и финансијском животу, изазваће неповерење улагача према новчаним заводима и повући пропаст истих, а са њима заједно и пропаст народног капитала; новац ће се повући из оптицаја и изазваће застој у привреди.

Конвертирање земљорадничких дугова и гажење основних начела правног поретка може лако да изазове неповерење иностранства према нашој Краљевини.

Конвертирањем земљорадничких дугова пружа се могућност изигравању поверилаца пријављивањем и укњижбом на некретнинама фиктивних потраживања.

8) Одредбе законског предлога о заштити земљорадника не односе се на државне и самоуправне установе и на земљорадничке задруге, које су по своме позиву у првом реду позване да јефтиним кредитима помогну земљораднике, а не узимају се у заштиту остале установе, па ни просветне, ни добротворне институције задужбуре и фондови који могу бити изложени пропасти;

9) прихваћањем закона о заштити земљорадника повећаваће се државни издаци, јер ће се за спровођење овог закона потребно бити повишење броја особља по судовима;

10) Законским предлогом о висини камата место да се установи минимална каматна стопа на улоге и максимална каматна стопа на зајмове, отвориће се слободно поље зеленаштву, јер ће се разним махинацијама доћи до тога, да ће поједини новчани заводи и задруге захтевати камату, која премаша висину пристојне каматне стопе.

Из предњих разлога Адвокатска Комора у Новом Саду је мишљења, да законске предлоге о заштити земљорадника и о висини камата не треба подносити Народној Скупштини на решавање у оној редакцији, како су ови предлози јавности саопштени.

Ако би се ипак стало на становиште, да се поменути законски предлози поднесу Народној Скупштини на решавање у објављеној редакцији, Адвокатска Комора је мишљења, да се ови законски предлози имају подврћи темељној ревизији и корекцији и у погледу корекције ставља ове примедбе, односно предлоге:

I Законски предлог о заштити земљорадника

Ад § 2 Данас је прометна вредност некретнина, а нарочито земље много нижа од прџечне цене некретнина у 1929

години и некретнине се данас не могу продати по просечној цени из 1929 год. ни у слободном промету, а тим мање овршним путем на јавној дражби, што значи, да поред одредбе § а 2 уопште не може доћи до продаје непокретности земљорадника овршним путем. Према томе, ова би се одредба имала изменити у томе смислу, да се непокретност земљорадника не може овршним путем продати испод две трећине њезине вредности у време вршења јавне продаје.

Ад тачка 1 § 3. Из ове тачке према предњој примедби имале би да изостану ове речи: „да га извести о вредности непокретности, која се има продати, према просечним ценама за земљишта ове врсте у 1929 години, односно у случају § 3 реченица 2 о њезиној садашњој вредности“, и место тога би требало уметнути ово: „да га извести о вредности непокретности, која се има продати, према садашњим просечним ценама за земљиште ове врсте“.

Ад тачка 2 § 3 У интересу бржег званичења место ове тачке предлаже се овај текст: „у циљу утврђивања прометне вредности некретнина која се има продати на овршној дражби и установљења чињенице, да ли је овршеник земљорадник оврховодитељ без обзира да ли је приватно лице или јавни орган, дужан је свакој дражбеној молби прикључити уверење о прометној вредности некретнине као и уверење, да ли је овршеник земљорадник. Ова уверења дужна су градска начелства, односно политичке општине издавати молиоцима на усмени или писмени захтев хитно, без наплате икакве таксе. Ако су уверења издата од општинских власти, иста има да овери надлежни срески начелник. У крајевима где је до сада требало прикључити дражбеној молби уверење о порези и процени, остају на снази досадањи прописи с тим, да ће се некретнине проценити по вредности у часу издавања уверења. Поред оваког уверења, оврховодитељ је дужан прикључити и уверење о занимању овршеника, које ће у случају да је издато по општинској власти, оверити надлежни срески начелник.

Према томе би отпао § 4.

Ад тачка 5 § 6. Против утврђења стања терета треба дозволити правни лек, јер би тиме постојала већа гаранција против евентуалног погрешног схватања или злоупотреба.

Ад § 6. Овај би члан требало изменити у томе смислу, да се установљени рок од пола године скрати на три месеца и да трошкове неуспешне дражбе сноси овршеник.

Ад § 8. Овај би члан требало изменити тако, да према приликама јавне продаје непокретности земљорадника може суд одредити и код општинске куће у месту где се непокретности налазе, ако има изгледа да ће се овако постићи виша цена.

Овај се члан има допунити тиме, да у крајевима где извршну продају обављају судски извршиоци, без сталне плате, истима ће се установити трошак на терет овршеника по последњим законским прописима.

Ад тачка 1 § 10. Ову одредбу би требало изменити у томе смислу, да се стока земљорадника, његови пољопривредни производи и његови алати, не могу путем извршења продати испод две трећине процењене вредности.

Ову би измену требало спровести тим пре, јер је земљоваднику потребан минимум већ обезбеђен одребама §-а 9, а овршна продаја не би се уопште могла одржати под уловом, да се поменуте непокретности не могу продати испод процењене вредности.

Ад § 11. Треба брисати део који глати: „само тада, ако је ово присуство било неопходно потребно за целисходно остварење његовог захтева, „јер је присуство правног заступника у интересу његовог властодавца увек потребно.

Поред §-11 потребно би било уметнути нови § ове садржине: „Ако овршеник положи у судски депозит издату потврду житарске или земљорадничке задруге за доказ да му постоји потраживање за продато жито, које му још није исплаћено и ако писмено или усмено у записник заложи такovo потраживање за обезбеђење потраживања оврховодитеља, уз писмени пристанак житарске или земљорадничке задруге, овршни суд ће ограничити оврху на ону своту за коју потраживање оврховодитеља није покривено датим залогом, односно ако је исто у целини покривено суд се суспендовати даљи овршни поступак до исплате потраживања по житарској или земљорадничкој задрузи.

§ 12 би требало престилизовати на овај начин: „Сваки земљорадник чије имање не прелази 30 хектара зиратне земље, а ако је породична задруга у питању 50 хектара зиратне земље и чији дугови прелазе половину вредности непокретности, узевши при томе за основ стање од 31 децембра 1931 год. може у року 45 дана рачунајући од ступања на снагу овог закона, тражити конвертирање својих дугова били они залогом обезбеђени, или не.

§ 14 би требало изменити тако, да се конвертирање може дозволити само у томе случају, ако се дужник обвезе да све своје дугове исплати најдаље за 3 године ако исти не прелазе укупно своту од 50.000 динара, а за 5 година ако исти прелазе укупну своту од 50.000 динара под условом да дужну камата плаћа тромесечно унапред.

Тачку 1 §-а 15 требало би изменити у томе смислу, да се оглас објави у месним новинама, односно у новинама најближег среског места, а ако свота дугова прекорачује 50.000 дин. и у Службеним Новинама

Тачку 3 §-а 16 требало би изменити тако, да је дужник дужан платити дужну своту у роковима предвиђеним у §-у 14 с тим, да први рок доспева 31 августа 1932 год. У сваком случају дужну камату дужан је дужник плаћати тромесечно унапред под претњом губитка привилегије из овог закона, т. ј. да цело потраживање поверилаца доспева одмах.

§ 23 имао би се изменити у томе смислу, да стечена заложна права остају на снази у целини, а земљорадник ако дугује више од 80% вредности својих непокретности на основу хипотекарских зајмова, не може тражити конвертирање.

Ово је безусловно потребно у интересу улагача новчаних завода, у интересу просветних и хуманих установа, задужбина и фондова, чији је новац издат у хипотекарне зајмове, јер би у противном случају претрпиле штету не само споменуте установе, него и улагачи, што би довело до општег потреса привредног живота.

Из §-а 26 треба изоставити последњу реченицу која гласи: „Поверилац који учествује у овом послу не може захтевати накнаду трошкова, које је он по томе имао“.

Ово је потпуно оправдано, јер поступак око конвертирања одређује се на молбу дужника и проводи се у његову корист, а на штету поверилаца.

§ 29 има се потпуно изменити и треба да гласи: „Прописи овог закона примењиваће се само на оне дугове земљорадника који су постали на основу зајмова датих земљораднику 1930, 1931 и до 1 априла 1932 год. а никако на обавезе земљорадника које потичу из других правних основа или зајмова датих земљораднику пре 1930 године“.

Ова је измена оправдана, јер је познато, да се све више множи пролетаријат како мануелни, тако и интелектуални коме се не може ускратити, да за свој мануелни или интелектуални рад без ограничења не наплати своје потраживање од земљо-

радника као послодавца, јер ово потраживање поменути радницима може да буде моментано једино средство за издржавање.

Исто се тако има под заштиту да узме не само на закону основано издржавање, него и уговорено издржавање, потраживање земљорадника према земљораднику, заостатак куповне цене непокретности и т. д.

Не могу бити повлашћене тражбине државне, самоуправних тела, и њихових штедионица, народне банке, државне хипотекарне банке, привилеговане аграрне банке и задружних организација, јер су ове институције у првом реду позване да помогну земљораднике јефтиним кредитима. Противна законска одредба изазваће неповерење грађанства у остале новчане заводе, изазваће пропадање новчаних завода, просветних хуманих установа, задужбина и фондова, проузроковаће повлачење новца из промета, што ће изазвати застој у привреди. За заштиту земљорадника је ирелевантно, да ли он дугује задрузи, којој привилегованој државној установи или другим новчаним заводима.

II Законски предлог о висини камата

Законски предлог о висини камата имао би се безусловно темељно прерадити, јер су одредбе у њему неодређене и изазваће штетне последице. Оваким законом би се грађанству нанело више штете него користи. По досадањим правним прописима на територији ове Адвокатске Коморе камата се могла утужити и овршним путем угонити ако њена висина није премашала 8%, а по новом пројекту моћиће каматна стопа да износи и 20%.

Ова је Адвокатска Комора мишљења, да би законодавним путем требало установити минимум камата на улоге и максимум камата код давања зајмова, јер је то једини начин организовања кредита. Ако би новчани заводи на улоге плаћали највише 6% чисто, а зајмове издавали највише по 12%, постигао би се резултат, да би улагачи допринели раздужење земљорадника и неземљорадника снижењем своје добити, јер би се дужницима олакшала исплата дугова.

Одредба §-а 9 имала би да изостане, јер би се тиме кочио промет.

Према напред изложеним примедбама, ова је Комора мишљења, да се законски предлози о заштити земљорадника и о висини камата не уносе на претрес пред Народну Скупштину све донде, док се не саслушају мишљења и осталих привредних, трговачких, финансијских и правних корпорација.

Економска криза и грађански поступник

Може се различито мислити о томе, али дневни догађаји нам потврђују, да је већ крајње време за један покушај да се расправља о нацрту за оне правне установе, које данашње доба неминовно тражи. Не ради се дакле овде о излагању или о критици постојећег законодавства које било државе а најмање наше, него о покушају да се предвиде оне правне институције, које ће будућност собом донети.

Било је времена кад су и највећи ауторитети заступали мишљење, да је данашња економска криза једна пролазна појава привредног живота, послератна последица и т. д., али је постепено све више маха преостало оно уверење, да се ипак не ради о једном обичном поремећају у привреди, какви су се и до сада (обично периодично) појављивали. Све више се увиђа да ова криза предуго траје и признаје се, да ће још дуго и трајати, тако да израз „криза“ управо ни не одговара њеном значају. Пре би се могло рећи да она има карактер неког хроничног друштвеног оболења, неког прелазног стадија у једну нову епоху развитка читаве људске културе.

Свакако је опште признато, да је то једна *стална* појава. Уз то да је још и од *општег светског* значаја и опсега, јер се простире на све државе и народе. А уједно засеца најосетљивије и најдубље и у *интересе појединаца*. — Према томе она значи промену, веома знатну промену спољашњих животних прилика.

Па кад је то тако, морамо се ми правници, који учимо да живот ствара законе а не обратно, запитати: какве су то нове правне установе, које ово ново доба захтева? Чини се, да нам је то и дужност; и не само то, него и да сваки од нас на јавност изнесе све оне *позитивне* закључке и резултате, до којих је својим знањем и искуством у том правцу дошао.

Многи ће то истина сматрати сувишним, јер држе да ту може само интернационално законодавство помоћи а појединој држави да друго не преостаје, него само да узакони

законске предлоге из Женева. Но све да је то и тако, опет још то не може значити, да се правници имају ограничити на „мудро ћутање.“ Нико није тако савршен, да би му шкодило ако чује по нешто из животног искуства и из мишљења других људи. Може бити да су баш и они интернационални законодавци истог тог мишљења и једва чекају да чују шта и други свет мисли. Но можда то и није случај, али свакако да се тамо зна, да нису у свакој земљи прилике исте. У сваком случају изван сваке сумње је то, да је за ових 12—13 година то законодавство имало много прече бриге, те је — изгледа — препуштало свакој земљи да се сама брине за себе.

Ето зато држим да је оправдана она струја у правним круговима, која држи да треба почети више бригу водити о оном законодавству које има да дође, него о оном које је већ дошло. У питању је не само морална одговорност, него можда и имовна и лична безбедност сваког појединца.

1.

Тако на пример питање: да ли би се једним радикалним убрзањем и упрошћењем поступања у вођењу грађанских парница бар донекле ублажила економска криза — не би стварно требало ни расправљати, јер оно је за свакога будног посматрача довољно очигледно. Ипак је потребно потсетити у главним цртама на оне чињенице, које нам свакодневно искуство намеће.

У данашње време кад се милиони жртвују за усавршавање саобраћајних средстава, само да се за један дан, сат, па и минут пре стигне на циљ, када се на свима подручјима води рачуна о пословици „време је новац“ (а новац је — све) — судови су они који још увек раде старим темпом. Не значи то да судије раде споро. Напротив они раде брже можда од свих осталих државних чиновника, а и више. Али опет зато — суђење је споро. Тако споро да често ни не претставља истинску правну помоћ. Јер закаснелим решењем, ма како оно иначе правнички високо стајало — није у данашњим приликама дата никаква ваљана солуција одношаја међу странкама. Последице те појаве јесу ове:

1) Врло често је до правноснажности судске пресуде цела ствар за тужитеља постала беспредметна. Или зато што је — умро, (са или без наследника — што је за њега при-

лично свеједно) или зато што је тужени постао инсолвентан, или је пропала спорна ствар, или се куповна моћ новца толико променила, да досуђивање (по моменту тужбе) значи материјалну пропаст за коју год било од странака.

Свега тога међутим не би било, да је процес свршен са потребном брзином, која је за данашње прилике неопходна. Обе странке би још за времена знале на чему су, па би према томе могле још увек своје остале прилике удесити *тако, да се ствар сврши без већих потреса за њихову материјалну ситуацију.*

2) Због тога се судови по могућности избегавају. Странке се, ако само могу, ни не обраћају суду. Чак им се то и јавно саветује, наравно у најбољој намери, али се не зна шта се тиме у ствари чини. Међутим свакоме треба да је јасно, да *што значи терање воде на воденицу несолидним елементима у привредном животу. Сваким отежавањем или онемогућењем правне заштите олакшава се положај у економској конкуренцији наравно ономе, ко своје преузете обвезе не испуњава, ономе дакле ко сам своју реч не поштује.* Такав ће већ при самој погодби или при њеном извршењу узимати у своју калкулацију и спорост судова и привредну немоћ противника, да пресуду дочека; своје обавезе не ће дакле извршити и самим тим ће приморати другу странку, да се и без суда или још у току парнице нагоди наравно под много неповољнијим условима, него што би то суд пресудио — само да би дошла дочега било, док још није материјално пропала. Свакоме ко има довољно праксе познати су такви типови који су тај начин рада усвојили као начин свог редовног пословања, те су се и обогатили на рачун оних који не ће или не могу да се парнице.

3) Наравно да ће ова околност бити позната и оној другој странци, која своје послове склапа заиста са чврстом намером да своје обвезе стварно и изврши. И она ће морати рачунати са том спорошћу суђења и извршења; *и зато ће кредитне послове склапати само са кроз поузданим особама, док са осталима само послове „за гошво.“* У којој мери то кочи промет и како велике опасности из тога могу настати биће свакоме јасно ко посматра шта се око нас догађа. И новчани заводи су на пример имали много штете од зајмова, које су давали под иначе јаким гаранцијама на пр-

уз хипотекарно и менично осигурање. Но када је долазило до утужења, прошло би чак и у меничним парницама по две године дана до извршиве пресуде, и још најмање једна година до продаје непокретности и раздеобе куповне цене. Зато време изгубило је земљиште — у време девалвације — знатно од своје прометне вредности тако, да се узајмљена свота не може убрати; (у време инфлације биће истина зајам враћен номинално, али са знатно смањеном куповном моћи.) Банке зато дају свој новац на зајам само уз апсолутну сигурност наплате а пошто такву ретко могу добити, то им знатне новчане резерве леже неупотребљене, што још више повећава учмалолст у привреди, дакле „кризу“. (Не чини никакве разлике ако су те резерве услед моментане панике прешле натраг у руке улагача, јер оне сада исто тако почивају у приватним касама као пре тога у банчиним трезорима). Неке банке су истина покушале да ипак употребе те своје резерве купивши велик део акција индустријских предузећа, но тиме су дошле у немогућност да својим обвезама према улагачима удоволе, чиме је криза само још поштрена.

4) *Што дуже парница траје, тим је теже и суду доћи до „материјалне истине.“* Сведоци који се саслушавају после дужег размака времена природно да се више не сећају ствари са потребном сигурношћу; њихови искази су много слабије одређени и цео случај је услед тога пред очима судије много више магловит, него да је одмах по тужби ствар расправљена. Уз то многи још и умре, одсели се, исправе, белешке, признанице — приметну се, и саме страице помру те напоследку нема више никога, који зна како се ствар заиста догодила.

5) Све то скупа утиче, да се уверење у грађанско-правну функцију судова, односно у њену вредност све више губи; а остаје њихова криминалистичка делатност као примарна. Административним властима или самим странкама препушта се често уређење њихових грађанских односа, али се губи из вида да са тим уверењем и са тим поступком у обрнутом размеру стоји правна сигурност а са овом опет у правом размеру стоји кредит (дакле могућност добивања зајма у иностранству и редовног пословања са иностранством у опште.)

Све ове стварне чињенице (а не фразе) последице су несавременог начина судског рада. Поремећаји који због тога у привредном животу настају не смеју се потцењивати, јер

правилан економски живот је — у данашње време више него икад — основ и извор праве снаге народне; а неправилан ако дуже траје, узрок је постепеном слабљењу и пропадању његовом.

II.

Баш због тога дужни смо поставити питање, да ли је технички могуће — без већих трошкова — тако упростити и убрзати рад судова, да би заиста одговарао потребама данашњег времена.

Не мисли се при томе само на убрзање поступка под сваку цену, јер са брзим али површним (па дакле и неправедним) судовима не би и опет било много поможено. Судска решења морају напротив и квалитативно високо стајати као и до сада, и још и више. Јер данашње доба намеће судовима још и веће дужности од досадашњих. Живот је сваким даном све сложенији и сада законодавна власт мора од судске тражити не само чисту примену постојећих закона, него и будно контролисање животних промена и давање иницијативе за реформе у легислативи. Осим тога је од велике важности баш за данашње прилике, да странке заиста и разумеју она решења која им се достављају, а нарочито пресуде, и да ове у њима стварно и остављају тај утисак, да се ствар на други начин није ни могла решити, и то без обзира да ли је то решење повољно или неповољно за њих.

Водећи дакле о свему томе рачуна имао би се поступак упростити тако, да се свака грађанска парница у редовним приликама има довршити за 6—8—12 месеци у све три инстанције.

Моје је мишљење, да то није ни најмање немогућа ствар. Са мало добре воље и са малим бројем параграфа може се, држим, то провести и без повећања особља и трошкова, шта више са уштедом и у времену и новцу.

Средства за то су врло једноставна. Главни принципи грађанскога поступка и то *начело усмености, непосредности и слободног оцењивања доказа* већ су се у пракси показали као врло добри. Према томе даљи правни развитак ићи ће у њиховом правцу а не натраг; само што ће се ти исти принципи морати у много већој мери примењивати него до сада.

Потребно је уз то увидети, да грађанско-правни одношаји странака све више губе карактер приватнога права а све се увиђа, да и они задиру у *јавни интерес*. Мрежа

испреплетених економских одношаја бива сваким даном све гушћа и није свеједно за општи интерес хоће ли појединац добити државну заштиту својих права или не како ће је добити, јер материјалном пропашћу његовом, пропадају често и многи други, који за собом повлаче још и треће. У том правцу предаје се већ и на универзитетима у теорији, али се из тога, на жалост, никакве практичне конзеквенције још ни у званичној правној теорији не повлаче. Живот међутим повлачи их и он ће их и без нашег питања реализовати.

III.

У чему ће се дакле састојати та интензивнија примена споменутих процесуалних начела?

У изостављању свега онога што је сувишно и још увек оним начелима противно, што је споро и неспретно, те може бити замењено нечим једноставнијим, што је опет у складу са оним начелима.

Неправничка јавност већ деценијама говори о сувишном формализму и претерано многом писању код судова и мора се признати, да то није сасвим неосновано. Не сме се истина превидети, да је све те формалности собом донео столетни развитак, дакле сам живот и његове потребе, па да је дакле већим делом оправдан и да без њега у опште не може ни бити. Али је и то истина, да ми живимо у дрба кад се те животне потребе из основе мењају, па ће се свакако и један део судског рада тим новим приликама морати прилагодити.

Сам шок догађаја присилиће нас примерице на примену начела јавног интереса и за грађанско-правне спорове. У смислу тога начела мораће се одредити за све парнице једнаки рокови за сваки парнични стадиј а и за само дефинитивно довршење и пресуду целог спора; само ако постоје изванредне сметње редовноме расправљању моћи ће се ти рокови прекорачити и ово продужење оправдати; иначе одговара судско особље дисциплински. Ти рокови могли би на пример бити:

- 1) по месец дана за сваки стадиј парнице,
- 2) по три дана за сваку интеримну радњу на парничном спису.

(Овим директним мерама запретило би се одлагање дефинитивних решења и закашњавање при прелазу списа из руке у руку).

У смислу истог начела има се надаље:

3) доказни поступак проводити према захтевима странака и онда када судија лично сматра предложене доказе сувишнима; али би ови за више судове евентуално могли бити одлучни.

Једино кад је сасвим очигледно, да се ради о хотимичном завлачењу моћи ће се захтевано доказивање одбити на захтев противне странке а и на њену одговорност.

Но и такве доказе биће суд дужан провести, које странке нису затражиле, али их сам суд држи потребнима за утврђење тачног стања ствари.

(Тиме ће бити у знатној мери запречено површно расправљање и потреба накнадног допуњавања доказа.)

4) у случају ненадлежности суда код којег је тужба поднесена има суд ако се проглашава ненадлежним уједно изрећи и који је суд или друга која власт у ствари надлежан, те да се овоме уступи тужба ако тужитељ то захтева.

Што се тиче осталих приговора за спречавање парнице ови се редовно имају решити у коначној пресуди; изузев само би се већ на самој првој расправи могла донети одлука и то само ако суд сматра да би се тај приговор имао уважити.

(Тиме ће се избећи компликовање поступка, које често настаје баш услед тежње за убрзањем).

5) Свака изјава пред судом било од странака или од сведока или стручњака мора као и до сада бити строго истинита, само што се мере за преступе имају поштрити. Судија ће наиме бити дужан а не овлаштен да изриче казне за сваки случај кад год се увери да је неко против свога бољег знања на суду о одлучним околностима криво исказао. Ове казне имају се састојати у новчаним глобама, но њима неће бити искључен и евентуални кривични прогон, ако за њега постоје претпоставке у смислу досадашњих прописа. О свакој таквој новчаној казни има се водити евиденција, те ће и то утицати на веродостојност њихову.

(Тиме ће се брже и сигурније долазити до правога стања ствари).

6) Уручивање пресуда не ће се обављати писменим путем, него на самом за то одређеном рочишту уз писмену потврду; од тога ће дакле дана тећи и рок за улагање призива за све странке. (Тиме ће се скратити како време за израду пресуде тако и оно за израду призива).

7) Има се укинути забрана „повиш-а“ и у другој и у трећој инстанцији. (Јер јавни интерес захтева да свако дође до свога права што лакше и што брже — ако га стварно има.)

8) Исто тако се има укинути и забрана оцењивања доказа по трећој инстанцији — из истог разлога.

9) Стил и језик судских решења има бити тако лак и уједностављен да га свака писмена странка заиста и може разумети. Периодичне реченице и страни изрази имају се по могућности изостављати а начин издржавања има бити пре свега што краћи, али при том јасан и исцрпан. (То није тако тешко као што можда изгледа, само ако код састављача постоји тежња да читаоцима по својим силама олакша могућност разумевања; а важност чињенице да странке заиста и схватају оно што им државна власт као законску одредбу ва њихов случај изриче мислим да је изван сваке сумње).

У смислу начела непосредности и усмености:

10) Не сме бити у разлозима судске пресуде нити такве чињенице, нити таквог правног правила, о којем се при расправи није стварно и расправљало.

(Тиме ће се запречити изненађења која често за странке настају када приме судско решење и дају повода новим претресима, дакле одуговлаче ствар.)

11) У ту сврху има се већ при првој расправи уз учествовање обе странке лично у смислу т. 3. саставити нацрт правних разлога и тврдња обе странке са назнаком на којој странци је терет доказа за које чињенице и који се све докази имају провести.

И обе странке лично имају се одмах саслушати у посебан записник. Од овога странке не добивају препис, док од свих осталих расправних записника има им се свакој по један препис издати.

(Тиме ће се допринети правилнијем схватању саме ствари код обе парничне странке, као и исцрпнијем расправљању.)

12) Саслушања замолним путем у правилу не смеју се дозволити; само ако нарочите изнимне прилике — као не-сразмерни трошкови или немогућност доласка — прече непосредно саслушање, може се изузетно суд послужити и исказом који није дат пред њим. Исто важи и за више судове, осим ако обе странке пристају на такво решавање на основу самих списа.

(Тиме ће се тек фактично почети примењивати принцип непосредности и усмености; а непосредни утисак о којем се у ствари и ради не ће се више потцењивати као до сада.)

13) Пре проглашења наредбеног дела пресуде има судија само своје писмено израђене разлоге странкама саопштити, нашто ове дају своје примеобе а тек иза тога судија или наставља расправу или прогласује пресуду са истим или измењеним разлозима.

Израда пресуде мора бити лично по расправном судији писана или у машину диктована.

(Тиме ће се и првостепеном судији дати могућности да пре своје дефинитивне одлуке целу ствар прегледа и са гледишта другостепеног суда; многи призив биће услед тога непотребан или бар у многоме упрошћен; уједно ће се тиме имати и контрола за тачно провађање прописа под т. 10); напослетку лична израда пресуде по самом судији исто је толико неопходна колико и вођење расправе — у пресуди се у ствари тек и огледа цела индивидуалност његова и зато би сама савест, схватање дужности па чак и лични интерес самога судије њему самом налагали да израду пресуде другоме не поверава ни онда ако би му то чак и закон дозвољавао.)

У духу начела о слободном оцењивању доказа:

14) има и надаље остати потпуна слобода судијског уверења, образложена — разуме се — са потребном исцрпношћу. И баш зато да би се добила гаранција, да ће то образложење бити основано на довољном животном искуству и тачном познавању и слова и духа закона имају при донашању коначне пресуде учествовати још два судије осим онога који је расправу провео и одлучивати већином гласова.

Имају се надаље пресуде виших судова редовно достављати у препису или на увид свим нижим судијама који су у донашању пресуде учествовали.

Има се надаље дозволити евентуално нижим судијама да ставе своје примедбе на више пресуде.

Тиме ће се допринети потребном оспособљењу појединих судија за своју функцију, јер испити било практични или теоретски као и фикција о општем познавању закона — нису за то никаква гаранција. Допринеће се тиме и општем уверењу да судови заиста раде по једном и истом мерилу у свима

случајевима и у целој земљи. Коначно даће се тиме могућности за потребне новеле које потребе живота траже а које се при самој примени закона најлакше и најприродније могу опазити и за које се баш тим путем најпре може доћи и до потребне нове законске установе, односно до позитивног предлога легислативи).

(Свршиће се).

Извршна забрана и обезбеђења у кривичном праву

Као истражни судија а раније референт оптужног сената (који је решавао и приговоре против оптужнице што данас спада у делокруг Апелационог суда) имао сам прилике уверити се о корисности кривичне забране и извршења за обезбеђење. Многи правници са територије новосадског Апелационог суда не могу ни данас да се помире с тим, да нови кривични судски поступак не садржи ову установу, те предлажу кривичну забрану и извршење за обезбеђење још и данас кад год сматрају приватно-правни захтев својих клијената угроженим. Мислим да не ћу претерати ако изјавим да већина правника-практичара са територија Новосадског Апелационог суда деле моје мишљење да смо претрпели велики губитак услед тога што ову установу не предвиђа нови кривични судски поступак. Држимо да би се овим питањем морали позабавити и уколико би преовладало мишљење, да је ова установа корисна и потребна, ваљало би настојати да се оваковим или сличним одредбама допуни наш нови законик о судском кривичном поступку. Имајући ово у виду решио сам се да изнесем законске прописе угарског кривичног судског поступка који је на нашој територији важио до ступања на снагу новог кривичног судског поступка. Корисно би било отворити анкету те чути и теоретичаре и практичаре по овом важном питању.

Кривична забрана и извршење за обезбеђење

По кривичном судском поступку XXXIII зак. чл. из 1896 године, који је до ступања на снагу новог кривичног судског поступка важио на територији новосадског Апелационог суда постојале су као врсте обезбеђења приватно-правних захтева: кривична забрана и извршење за обезбеђење.

Ове прописе садржи § 492 и § 493 к. п. који дословно гласе овако:

§ 492

Ако није двојбено да је дужан накнадити штету онај, кога терети основана сумња у погледу неког злочина или

преступа, али се уједно треба основано бојати тога, да ће отуђивањем или сакривањем иметка му осујетити остварење оштетног захтева: може се одредити кривични секвестар на покретности му до висине вероватне штете.

Кривични секвестар на темељу молбе оштећеног или на затражбу државног тужиоштва или члана полицијске власти која спроводи трагање или по службеној дужности редовно одређује истражни судија.

У погледу такове молбе или затражбе треба увек без одлагања учинити расположења и одређени секвестар спровести.

Ако окривљени чини расположења да своје имање отуђи или сакрије може одредити кривични секвестар и полицијска власт која спроводи трагање.

Код спровођања секвестра имају се у случају потребе употребити један или више процењивача и вредност под секвестар узетих покретнина има се у записнику свагда означити.

У осталом гледе извршења секвестра имају се наређења §-а 178, 181, 182, 183, 185 и 187 примерено применити.

Секвестар нема дејство заложног права.

Секвестар се има по службеној дужности укинути ако је разлог одређења му престао или ако приватна странка за 30 дана рачунајући од одређења секвестра није у смислу §-а 493 затражила извршење ради осигурања.

§ 493

Уколико предлеже у првом зачелу §-а 492 опредељени услови или је доказано постојање опасности на молбу приватне странке може ако је поднета ма када за време поступка до подношења оптужнице истражни судија од подношења оптужнице до одржавања главног претреса оптужни сенат а у каснијем стадијуму поступка пак пресудни одредити извршење за осигурање и на покретно и на непокретно имање окривљенога.

Молба се може поднети писмено или усмено. Захтевану оштету треба у опредељеној своти означити и износ јој вероватним учинити.

Отштетну своту установљује истражни судија односно суд по свом слободном нахођењу.

Ради спровођења извршења за осигурање треба по закону о извршном поступку надлежни грађански суд односно грунтовну власт затражити. Ако казнени суд поступак обустави правомоћном одлуком или оптуженога правомоћно ослободи дужан је по службеној дужности укинути спроведено извршење за обезбеђење и то укидање спровести.

Уосталом имају се наређења закона о извршном поступку у погледу молбе ради осигуравајућег извршења као и гледе одређења спровођења, дејства укидања гледе правних лекова против спровођења дражбене продаје покретнина које се не могу одржати и гледе парнице ради излучења на одговарајући начин применити.

Ове установе су образложене следећим: из принципа да оштећени може свој приватно-правни захтев остваривати и пред кривичним судом само по себи произлази да тај суд мора имати права и на то да може ради обезбеђења захтева за случај потребе учинити сходна расположења. Ако би се ово право дало само грађанским судовима: то би често одвело осујећењу приватно правног потраживања; јер док би се странка обратила грађанском суду или док би овом кривични суд упутио затражбу и док би грађански суд по истима донео одлуку и услед своје одлуке учинио расположења: за то време би окривљени комотно могао скрити или противправно отуђити свој иметак или би на истом други могли стећи заложно право. Овом се може стати на пут само расположењем које би било благовремено учињено још на почетку кривичног спора а то може учинити само кривични суд који поступа у дотичној ствари. Задатак је кривичне забране да спречи окривљенога у прикривању и отуђењу покретнина му дотле док се не би могло учинити извршење за обезбеђење чије одређење и спровођење редовно захтева дуже времена; напротив извршење за обезбеђење може се распрострти на сву имовину окривљенога и у погледу свога дејства у свему се поклапа са извршењем за обезбеђење које одређује грађански суд. Обе ове врсте обезбеђења могу се применити само у том случају ако оштећеном одиста припада накнада штете чији се вероватни износ може одредити ако се може установити ко је одговоран за штету као учинилац или саучесник или ако се из околности може основано закључити да постоји опасност да штета неће бити на-

кнађена. У недостатку ових претпоставки не може се одредити нити кривична забрана која је везана за мање формалности и која се може брзо спровести нити извршење за обезбеђење које захтева дужи поступак пошто је скопчано са дејством заложног права. Опћенито се примећује да се обе врсте обезбеђења могу одредити за време целог поступка дакле и у току трагања; шта више може исте одредити и виши суд; затим да предмет обезбедних расположења може бити само приватно правни захтев и не може се распрострајети на новчану казну или на кривичне трошкове који се имају одмерити.

Вел. Бечкерек.

КАСАЦИОНА ЦИВИЛНА ПРАКСА

КАСАЦИОНОГА СУДА Б. ОДЕЉЕЊА У НОВОМ САДУ

ОБЈАВЉУЈЕ ДР. ЈОВАН САВКОВИЋ

КАСАЦИОНИ СУДИЈА

Није за ваљаност правнога посла потребна исправа у см. Минист. нар. бр. 4420/1918, ако се тужени обвезао да тужитељу купи некретнине од некога трећег лица.

Касациони суд Б) одељење у Новом Саду
Г. 964/1929

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија и осуђује га да тужитељу, у руке правозаступника му, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе, 520 дин. (пет стотина и двадесет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Апелациони суд је, примајући стање ствари које је установио првостепени суд, установио као чињеницу, да је тужитељ туженоме дао своту од 20,000 динара, с тим, да му овај у име повратка ове своте има купити један ланац земље. Ово стање ствари установио је Апелациони суд на основу исказа преслушаних сведока, ценећи њихове исказе према пропису § 270 грађ. п. п. Тужени овако установљено стање ствари не напада према пропису § 534 грађ. п. п., те оно стога не подлежи ревизији Касационога суда. — Према томе није основана жалба туженога да је Апелациони суд донео пресуду са повредом формално-правнога правила. — Но није основана ни жалба да је пресуда донесена са повредом материјално-правнога правила, јер није одлучно за основаност тужитељевога потраживања питање да ли се правни посао којим је тужени примио своту од 20,000 дин. има квалификовати зајмом или не, него чињеница да је тужени ту своту примио и да се обвезао да ће у име повратка те своте купити тужитељу један ланац земље. — Исто је тако неоснована и жалба да тај правни посао не би могао вредети због тога, јер да је о обвези куповине земље требала, у см. Мин. нар. бр. 4420 1918, бити истављена исправа, јер се у конкретном случају не ради о отуђивању некретнине са стране туженога, него о обвези да за тужитеља купи некретнину од некога трећег лица. — Како је Апелациони суд

на основу исказа преслушаних сведока стекао уверење да је тужени обавезу за куповину земље у корист тужитеља примио, није повредио Апелациони суд формално-правни пропис ни тиме, што није одредио поново преслушање сведока које је тужени предлагао. — Пресуда пак Апелационога суда коју је тужени тек у ревизионом поступку продуцирао, која је донесена у парници између њега и његовога бившег ортака Н. С., брата тужитељевога, као новум, све када би и говорила у прилог туженога, не би се могла у ревизионом поступку узети у обзир.

Расположење у погледу ревизионих трошкова оснива се на прописима §§ 543 и 508 грађ. п. п.

Нови Сад, 10 марта 1931.

*

Не могу нападати тестаментарна расположења наследници који се права наследства иза тестатора одрекли и који не би могли наслеђивати ни у случају да твстатор није оставио опорукв.

**Касациони суд Б) одељење у Новом Саду
Г. 1157/1929**

Касациони суд ревизиону молбу тужитељице одбија и осуђује ју да туженима, у руке правозаступника им, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе, 1050 дин. (хиљаду и педесет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Против пресуде Апелационога суда поднела је ревизиону молбу тужитељица, тражећи да се пресуда преиначи, тужени осуде у смислу тужбе, те да се осуде да плате трошкове. — Жали се да је Апелациони суд донео пресуду са повредом формално-правних и материјално-правних правила.

Жалбе нису основане. Апелациони суд је установио као чињеницу да се тужитељица свога наследнога права иза оца одрекла. Како је пак правно правило да немају права нападати тестаментарна расположења они наследници који се права наследства иза оставитеља одрекли и који, према томе, не би иза оставитеља могли наслеђивати нити у случају када не би било тестаментарно, није повредио Апелациони суд материјално-правно правило када је то изрекао и тужитељицу са тужбом одбио.

Навод пак тужитељице да је њено одрицање од наследства услед тестаментарнога расположења у њену корист изгубило дејство, могао би бити основан само утолико уколико је тужитељица у тестаменту одиста именована наследницом. То, међутим, не значи да је тужитељица власна тестаменат побитијати и тражити да јој нужни део припадне слободан од свакога терета и ограничења, који су опоручом постављени, јер је ова ограничења оставитељ, према коме се тужитељица од наследства одрекла, био властан поставити.

Чињеницу пак да се тужитељица од наследства одрекла, установио је Апелациони суд, оцењујући исказ преслушанаго сведока Р. и верујући његовом исказу, тако да тај део уставовљења Апелационога суда, у см. § 534 грађ. п. п., и не може бити предметом ревизије.

Трошкове је пак Апелациони суд установио у саразмери са вредношћу парничнога предмета и обављеним парничним радњама, те су и те жалбе неосноване.

Нови Сад, 9 јуна 1931.

*

Пропис § 446 грађ. п. п. да поступак мирује ако од странака на прихватно рочиште, или на рочиште које је било истакнуто ради мериторнога расправљања предмета, ни једна не приступи, не може се примењивати на случајеве где странке нису одговориле својим дужностима гледе уплате такса.

Касациони суд Б) одељење у Новом Саду
Вп. 238/1931

Касациони суд услед утока О. М. решење Експозитуре сомборског окружног суда у Чаковцу од 31 маја 1930 бр. М. Гнп. 765/1929, делимично преиначује тако да се део приговоренога потраживања утецатељева има задржати у судском пологу до правоћнога решења парнице коју је утецатељка О. М. покренула против П. Ј. код срескога суда у Чаковцу бр. Г. 858/1920. У осталом делу уток одбија и потврђује решење окружнога суда.

Разлози: У см. прописа § 446 грађ. п. п. поступак мирује онда ако од странака на прихватно рочиште или на рочиште које је било истакнуто ради мериторнога расправљања предмета

ни једна не приступи. Не може се овај пропис грађанскога поступка проширивати нити примењивати на случајеве, где странке нису удовољиле својим дужностима гледе исплате такса, јер су за такве пропусте странака меродавни прописи закона о таксама и његовога правилника, који, међутим, у случају неуплате дужних такса не предвиђају мировање поступка. Према томе није ни Експозитура окружнога суда сомборског у Чаковцу могла изрећи да је парница О. М. против П. Ј. услед трогодишњег мировања престала. Како пак у см. 1 зач. § 197 зак. чл. LX из год. 1881, има места упућивању на парницу само онда ако у погледу оспоренога потраживања парница већ не тече, што у конкретном случају, према горе изложеном, није случај, то је решење окружнога суда ваљало у томе делу преиначити. У осталом је ваљало уток одбити и решење окружнога суда потврдити, јер се у см. прописа § 197 овршнога поступка оспорено потраживање, до правоћнога решења парнице, има задржати у судском пологу, што је окружни суд у нападнутом решењу правилно изрекао.

Нови Сад, 9 маја 1931.

*

Код уговора о даровању некретнина предмет је даровања предат и уговор о даровању извршен онда када су некретнине на име даропримца грунтовно преписане.

**Касациони суд Б) одељење у Новом Саду
Г. 944/1929**

Касациони суд услед ревизионе молбе туженога пресуду Апелационог суда разрешава и тај суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке у којој се има решити и питање која ће од странака сносити и трошкове ревизионога поступка, који се за тужитеља установљавају у своти од 650 дин. (шест стотина и педесет динара) а за туженога у своти од 850 дин. (осам стотина и педесет динара).

Разлози: Тужитељ, малолетни П. С., заступан по матери уд. П. Ј., покренуо је тужбу ради надопуне његовога нужнога дела. Навео је у тужби да је његова баба уд. П. В. наследним уговором, односно тестаментом од 8 марта 1920, поклонила, односно завештала све своје непокретности и покретности

своме сину П. Д., туженом, с тим да је исти дужан, њему, тужитељу, као сину другога сина оставитељке П. Ј. који је проглашен мртвим, исплатити, после смрти оставитељке, у року од године дана, своту од 23.000 круна, 5750 дин. Да тако расположење оставитељке вређа, међутим, његов нужни део, јер да је вредност дарованих некретнина износила у време смрти оставитељке, 100.000 дин., од чега њему, тужитељу, у име нужнога дела, припада, по одбитку погребних трошкова у износу од 1500 дин., 38.500 дин. — Тужени је тврдио да се уговор о преносу некретнина на њега не може сматрати завештањем, дакле послом за случај смрти, него послом између живих, јер иако је уговор назван наследним, те иако он садржи и таква расположења која ступају на снагу тек после смрти тестаторке, као што је оно којим за свога јединог наследника именује њега, туженог, односно његову породицу, и расположење о дужности исплате тужитељу своте од 5750 динара, но да је оно расположење уговора којим су туженом, још за живота дароватељке дароване некретнине, а само задржано у корист дароватељке право доживотног плодоуживања, посао међу живима, а не посао за случај смрти. При израчунавању нужнога дела тужитељевога, према томе, има се за подлогу узети не вредност некретнина које су оне имале у време смрти дароватељке (11 децембра 1925) него она вредност коју су оне имале када је даровање учињено (8 март 1920), када некретнине нису вределе више од 25.000 дин. Оба доња суда су нашла да се ради о послу за случај смрти, тј. о тестаменту, а да се не може радити о даровном уговору за случај смрти (§ 956 аустр. грађ. зак.), те су тужитељу досудила нужни део, према тужбеном захтеву, у своти од 38.500 дин., узимајући при израчунавању нужнога дела за подлогу вредност некретнина које су оне имале на дан смрти дароватељке.

Тужени је напао ревизионом молбом пресуду Апелационога суда, жалећи се да је она донесена са повредом материјално-правнога правила, јер да је уговор од 8 марта 1920. којим су туженом дароване некретнине, уговор између живих а не расположење за случај смрти, те да би, према томе, нужни део тужитељев имао да се рачуна не према вредности некретнина које су оне имале у време смрти дароватељке, него према вредности које су имале на дан када је даровање учињено. Жалба туженога је основана, јер међу

странкама је неспорно то да су некретнине које су туженом дароване још за живота дароватељке на туженога одмах и грунтовно преписане, а да је дароватељка на исте некретнине задржала себи само доживотно право плодоуживања које је такођер грунтовно укњижено. Како је пак материјално-правни пропис да је код уговора о поклону некретнина, предмет поклоне даропримцу предат, односно уговор о поклону извршен, грунтовним преписом некретнина на име даропримца, то је и у конкретном случају, тиме што су некретнине на туженога још за живота дароватељке грунтовно преписане, даровни уговор још за живота дароватељке и извршен. Како се, према томе, расположење о преносу некретнина на туженога нема сматрати опоруком него даровањем између живих, основана је жалба туженога да је Апелациони суд повредио материјално-правни пропис када за подлогу израчунавања нужнога дела није узео вредност некретнина коју су оне имале у време учињеног даровања, него вредност коју су имале у време смрти дародавца.

Како, међутим, Апелациони суд чињенично стање ствари у том погледу, колико би износио нужни део тужитељев, узев у обзир вредност некретнина у време даровања, није установио, ваљало је предмет вратити Апелационом суду на даљи поступак.

Расположење у погледу трошкова ревизионога поступка оснива се на прописима §§ 543 и 508 грађ. п. п.

Нови Сад, 3 марта 1931.

*

Нема места ревизионој молби против пресуде живнога суда на тој основи да парница, с обзиром на вредност, спада у делокруг окружнога суда. Допуштена је, међутим, ревизија, ако би предмет, с обзиром на § 2 грађ. п. п., спадао у делокруг окружнога суда.

**Касациони суд Б) одељење у Новом Саду
Г. 706/1930**

Касациони суд ревизиону молбу тужитеља одбацује.

Разлози: Тужитељи су код Окружнога суда у Белој Цркви покренули парницу ради исплате своте од 44.375 дин. у име отштете, која да им је проузрокована тиме што су гужени као закуподавци, водећи против њих оврху ради обезбеђења,

спровели на читав гостионичарски инвентар строгу забрану и тиме им за 109 дана онемогућили вођење гостионице; да је окружни суд белоцрквански, међутим, услед утока оврховодитеља, потврђујући решење вршачкога среског суда, донесеног услед претставке тужитеља, нашао такођер да строгај забрани није било места и да је ово решење постало правомоћно. Услед приговора за спречавање парнице који су тужени ставили на тој основи да парница с обзиром на § 1 т. 2 в) грађ. п. п., а и с обзиром на § 236 зак. чл. LX из год. 1881 спада у делокруг срескога суда, окружни суд је приговору дао места и парницу обуставио. Услед призива тужитеља Апелациони суд у Новом Саду потврдио је у свему пресуду Окружнога суда. Против те пресуде поднели су ревизиону молбу тужитељи.

Како према пропису зач. 2 § 522 грађ. п. п. нема места ревизионој молби против пресуде призивнога суда на тој основи да парница, с обзиром на вредност, спада у делокруг окружнога суда, ваљало је ревизиону молбу као законом искључену одбацити. Сем чињенице да вредност спора прелази своту од 25.000 динара, нема никаквог другог разлога који тужитељи наводе, услед кога би предмет спадао у делокруг окружнога суда, нарочито се ни тужитељи не жале да би предмет с обзиром на § 2 грађ. п. п. спадао у делокруг окружнога суда, у ком би случају ревизија била једино допуштена.

Како тужени на ревизиону расправу нису приступили а одговор на ревизиону молбу су предали одоцњено, то им се ни ревизиони трошкови нису могли досудити.

Нови Сад, 22 септембра 1931.

КАСАЦИОНА КРИВИЧНА ПРАКСА

КАСАЦИОНОГ СУДА Б. ОДЕЉЕЊА У НОВОМ САДУ

ОБЈАВЉУЈЕ: ДР. БОГОСАВЉЕВИЋ ЕМИЛИЈАН
КАСАЦИОНИ СУДИЈА

§ 20. кр. з.

(Бр. Кре 386-18-1931—4-XI-1913.)

Касациони суд ревизију државног тужиоца одбацује.

Против пресуде првостепеног суда државни тужилац је изјавио ревизију због повреде формалног закона означене у § 336 т. 6. и т. 9. с. кр. п., јер није образложено зашто оптужени не одговарају за дело, које им је у грех уписано, као и то, да није потпуно решен предмет оптужбе, јер је наводно суд ослободио оптужене само за дело по закону о штампи, а не и за дело из § 4, 5 и 6 закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

Ревизија је без темеља, јер не стоји тврђење да није образложено зашто оптужени не одговарају за инкриминирана дела. Окружни је суд наиме установио чињенице по којима је продавање и растурање „Тиндерујак“ слободно вршено, као и то да месне власти нису спречавале ову распродају. Из ових чињеница је извео закључак, да оптужени нису могли знати да је улаз овог страног листа забрањен, већ су морали предпоставити, да за његово растурање нема сметња.

Иако овај суд не усваја ово образложење окр. суда, јер је сваки дужан познавати наређења објављена у Службеним Новинама, ипак је ревизију у овом погледу одбацио, јер према горе установљеном стању ствари, т. ј. да је лист „Тиндерујак“ био предмет слободне трговине у С. и да власти нису спречавале растурање његово, из тог стања ствари су оптужени могли бити у уверењу, да је забрана опозвана, било изречно, било прећутно. Ова њихова предпоставка је додуше погрешна била, јер опозивање забране није уследило, али по § 20. кр. з. није одговоран онај, који при учињењу дела погрешно узме да постоје околности, према којима би то дело било допуштено, ако би оне доиста постојале.

§ 129 и 288. с. кр. п.

(Бр. Кре 395-33-31—9-X-31)

Касациони суд упућује окр. суд, да у погледу истражног затвора донесе решење и потом списе поднесе овом суду.

Разлози: Окр. је суд услед поднете ревизије припослао списе овом суду. Из њих произлази да се оптужени налази у истражном затвору иако не постоји решење од стране окр. суда, те је зато овај суд вратио списе окр. суду и затражио поближи извештај. Окр. суд је јавио да после пресуде није донето решење у погледу продужења истражног затвора са стране окр. суда, јер то доноси истражни судија свака два месеца на основу § 129. од. посл. с. кр. п.

Ово становиште окр. суда није на закону основано, јер када се истрага доврши и када предмет дође у надлежност пресудног суда, те овај изрече и пресуду, престао је делокруг истражног судије. Из § 288. од. посл. произлази, да у случајевима и под предпоставкама, које су онде наведене, окр. суд а не истражни судија решава о истражном затвору. Зато је кас. суд наредио окр. суду да донесе решење у погледу истр. затвора.

*

(Бр. Кно. 5-7-1931 — 9.-IX.-1931.)

Касациони суд — узевши у претрес предмет Д. Н. и др. ради претреса стана, у којем предмету су се, како Кр. Банска Управа Дунавске Бановине, под бр. 1533-1931., тако и Окр. суд у Сомбору, решењем од 8. априла 1931. бр. К. з. 22-1931., прогласили ненадлежним — у својој седници од 9. септ. 1931. донео решење:

За решавање жалбе против наредбе среског начелника у Оцацима за извршење претресања стана Д. Н. надлежан је окр. суд у Сомбору, па се налаже том суду, да жалбу узме у поступак.

Разлози: У овом предмету су се прогласили ненадлежнима административна власт са подручја овог суда, као и окр. суд у Сомбору, па је услед тога, у смислу § 27. с. кр. п. и § 104. Закона о уређењу редовних судова, овај суд имао решити сукоб о надлежности.

У смислу § 139. од. б. с. кр. п. за решавање жалбе против наредбе за извршење претреса, надлежан је редовни суд. Како се пак ради о делу, за решавање којег је надлежан

окружни као зборни суд (§ 11. т. 2. с. кр. п) и како је наведено дело почињено на подручју окр. суда у Сомбору, то је у конкретном случају надлежан окр. суд у Сомбору.

*

(Бр. Кре. 153.- (73)-1931. — 29.-IX.-1931.)

Окр. суд у Суботици, под бр. К. 651-63-1930. донео је пресуду и прогласио В. Б. оптуженог кривим што је разним пореским обвезницима у току месеца јануара, фебруара и марта 1930. год. који су дошли да плате порезу у готовом новцу, понудио и продао признанице, које су издате на задржаних 20% крунских новчаница, па су ови порески обвезници, пошто су код њега купили признанице, одлазили на благајну и дуговану порезу уплаћивали. Оптужени је ове признанице продавао пореским обвезницима по номиналној вредности и ако су исте могле да се у чаршији купе по крунској вредности од 60–90%. те је тиме вршио недозвољену и законом забрањену радњу трговања у циљу да користи било себи, било другоме, па је на тај начин починио преступ из § 386. од. 1. кр. з.

Оптужени В. Б. проглашен је кривим због истог оваког дела.

Оптужени М. Н. кривим је проглашен, што је у току месеца јануара, фебруара и марта 1930. године, од порезних обвезника у готовом новцу примио порез, но, уместо да плати убрану своту, он је новац заменио признаницама 20% крунских новчаница, па је на тај начин учинио дело утаје према Држави из § 322 кр. з.

Оптужени К. Ј. пак проглашен је кривим, што је у месецу фебруару 1930. отишао у општину и наговарао сведокињу Л. И., да у поступку противу оптуженога К. и осталих, изјави да није купила признанице 20% крунских новчаница од оптуженог К. већ од њега, јер је оптужени К. чиновник и могао би изгубити службу, а има двоје деце; то је тиме овај оптужени починио дело покушаја из § 141. од. 1. у вези § 31. крив. з.

Окружни суд их је казнио на темељу горе наведених законских прописа.

Касациони суд је поништио пресуду окр. суда због повреде материјалног закона означене у § 337. т. 1. сл. а), те их темељем § 280. од. 1. ст. 1. с. кр. п. ослободио од оптужбе и последица.

Разлози: Пресуду окр. суда су ревизијом напали сви оптужени између осталог и због повреде материалног закона, која је описана у § 337. т. 1. сл. а. с. кр. п.

Овај је део ревизије темељит.

Оптужени В. Б. и В. Б. проглашени су кривима због преступа из чл. 386 кр. з. зато, што су протуправно предузели били радње, које § 94. и 164. зак. о чиновницима забрањује. Те су се пак радње састојале у томе, што су пореским обвезницима нудили и продавали признанице 20% крунских новчаница.

Пошто се у чл. 94. Закона о чиновницима, чиновнику забрањује, поред редовне службе, друга споредна служба, пошто § 164 т. 9. Закона о чиновницима, чиновнику забрањује да предузме занат, трговину и индустријску радњу, пошто продавање упатних новчаница, не може доћи под једну од горњих забрана јер оптужени нису имали споредну службу, нити су водили било занат, било трговину или индустријску радњу, то на тај начин они нису погазили Закон у вршењу своје службе Битни састојак из § 386. кр. з. јесте да чиновник онда када уредује погази такав законски пропис, који изречно противно нормира нешто што је чиновник предузео. Када се пак држи у виду, да је држава наредила да се 20% новчаница имају примати у потпуној вредности при исплати порезе, онда се баш обратно мора доћи до тог правног закључка, да су оптужени на легалном становишту били. Али нема ни другог конститутивног елемента т. ј. да су оптужени у тој намери нудили новчанице да неком навесу штету или да приднесу користи. Држава је наиме примала ове новчанице у потпуној номиналној вредности; они који су добили своје сопствене бонове у своје доба, дали су били Држави потпуну новчану вредност, т. ј. 20%, те је тако право било, да та новчаница буде потпуно исплаћена. Што се пак изродила била спекулација ових папира и њихова вредност на разне начине обарала, то се са легалног становишта не може бранити већ осудити. Држава дакле није ни у ком случају оштећена. Уз све ово мора се напоменути и та околност, да суд није установио, да су оптужени на чаршији заиста куповали бонове испод номиналне вредности и да су диференцију између те вредности и номиналне себи задржали или да су другоме на овај начин користили. Што су пак оптужени за време службене радње чинили услуге својим пријатељима и

измењивали ове бонове, то може бити предмет дисциплинског престапа али не престапа из чл. 386. кр. зак.

Код оптуженог М. Л. стоје исти разлози које је овај суд горе навео и још и тај да се он бранио, да је своје сопствене бонове заменио новцем, који је био од порезника примио. Пошто ова одбрана није обескрепљена и тако ни на који начин ни за кога нема штете ни користи, то је и њега ваљало ослободити.

Што се тиче оптуженог К. Д. овај га је суд ослободио зато, јер се за установљење крив. дела. из § 141 кр. з. захтева постојање извесног крив. дела у погледу којег неко друго лице иде за тим, да осујети или спречи поступак око њега или да га не постигне казна. Законодавац је мислио на кр. поступак и казну, дакле дисц. поступак не долази у обзир. Пошто пак у пресуди окр. суда није изнето да п стоји крив. дело и какво је, то се дело из § 141. кр. з. није могло установити.

Како окр. суд није узео у оцену горње битне околности то је починио повреду матер. закона из § 337. т. 1. сл. а.

Услед поништаја пресуде постале су беспредметне остале ревизије.

Из Апелационог суда

— Таксе на преписима у земљ.-књижним предметима —

Министарство правде својим актом од 23 априла 1931 год. Бр. 18738 доставило је овом Претседништву оверен препис писма Министарства Финансија Бр. 9163 од 16 фебруара 1931 год. следећег садржаја:

У одговору на писмо тога Мин. од 5 тек. месеца Бр. 13907, Министарству Финансија част је, на основу § 43 закона о судским таксама, дати следеће објашњење:

1. — а) Када се у земљишнокњижним стварима сачињава од стране суда препис за пореску власт, ради одређења таксе, (§ 7 закона о судским таксама), неће се наплаћивати такса за препис, а на основу члана 6 тач. 1 закона о таксама);

б) Кад се од стране суда сачињава препис у смислу § 100 став 1 закона о земљишним књигама, ако молба за упис мора ићи од једног земљишнокњижног суда до другог, наплаћиваће се двострука такса за препис (Т. Бр. 21 зак. о суд. так.) а обавезни је платац лице, које није препис приложило молби (§ 4 став 1 тач. 2 закона о судским таксама);

в) Кад се од стране суда сачињава препис у смислу § 84 став 3 закона о земљишним књигама, наплаћиваће се двострука такса за препис (Т. бр. 21. Зак. о суд. так.), а обавезни је платац лице, које је требало донети преписе готове за ту судску радњу (§ 4 став 1 тачка 2 закона о судским таксама);

г) Кад се од стране суда сачињава препис у смислу § 100 став 1 закона о земљишним књигама за збирку исправа, наплаћиваће се једнострука такса за препис (Т. Бр. 21 зак. о суд. так.), а обавезни платац је лице, које је препис требало доставити за збирку исправа (§ 4 став 1 тач. 2 закона о судским таксама).

У случају из тачке 1 в) овога објашњења може се ова двострука такса наплатити од стране пореске власти заједно са таксом за упис, у ком случају ће суд бити дужан да у самом тексту свога закључка изнесе све податке потребне за правилну одмеру таксе за препис (број табака и сл.)

2. — Наручба издаваца, прописа и службених потврда из главне књиге, и прописа из збирке исправа, која се врши писмено или усмено код водиоца земљишне књиге, не подлежи никаквој такси, а ако се ова наручба код суда не заводи и по

њој се не расправља као са поднеском, него се само уписује у нарочити списак нарудби (Т. Бр. 17 напомена IV тачка 5 закона о судским таксама.

— **Такса** на молбу за пренос права власништва са више ку продајних уговора. —

Министарство Правде својим актом од 12 октобра 1931 год под бројем 121221 доставило је Претседништву Апел. Суда у Н. Саду распис следеће садржине:

„Поводом једног питања, Министарство финансија, Одељење пореза, на основу § а 43 закона о судским таксама даје следеће објашњење:

Ако један продавац предложи суду само један поднесак за упис права власништва на два разна купца гледе парцела, које је овај продавац продао овим купцима на основу двају уговора, онда овакав поднесак подлежи такси увек у једноструком износу по прописима наведеним у тар. бр. 42 закона о судским таксама у вези са објашњењем Министарство Финансија оделења пореза од 10 марта 1931 год. бр. 16.209 III-1931 (Финансијски зборник страна 316 ex 1931), изузев случај из напомене II уз тарифни број 42 Закона о судским таксама гледе уписа код више судова“.

— **Такса** за упис у јавне књиге —

Министарство Правде доставило је Претседништву Апел. Суда у Н. Саду вд 2 маја 1931 год. под бр. 45183 акт следеће садржине:

„Министарство Финансија доставило је Министарству правде распис од 20 марта ове године Бр 9923 следећег садржаја:

Поводом појављеног питања да ли подлеже такси уписи у јавне књиге (Т. бр. 44 став (1) (1—з. о. с. т.) деобе некретнина на основу деобног уговора, који не подлежи такси као и уписи по оставинама, које су ослобођене таксе, Министарство Финансија на основу параграфа 43 Закона о судским таксама, даје следеће објашњење:

1. Такса из Тар. бр. 44 став (1) тачка 1-б, зак. о судским таксама за упис права власништва не плаћа се онда, када за правни посао или за наслов стицања у опште такса није била наплаћена због тога, што тај правни посао по зак. проп. не подлежи плаћању таксе, или је ослобођен од плаћања таксе.

II. Такса из тар. бр. 28 став 1) тач. 12) зак. о судским таксама за судске одлуке првога степена по молбама о раскидању заједнице ванпарничним путем физичком деобом, ако се доноси закључак о деоби, мора се плаћати и онда, ако сам правни посао или наслов стицања уопште не подлжи плаћању таксе услед околности, наведених под I овога објашњења.

III. 1) Изводи из јавних књига, које воде судске власти, имају карактер нарочитих уверења (сведоцаба). Услед тога је у тар. бр. 46 зак. о суд. таксама на ове изводе прописана иста такса као и у тар. бр. 55 став 3) на судске сведоџбе уопште, — то јест на сваки табак 20 — дин. — и то с обзиром на параграф 35 став 2) зак. о судским таксама, по количини табака оригинала јавних књига, из којих је извод сачињен.

Тар. бр. 42 напомена 2 као и тар. бр. 43 напомена 3 зак. о таксама укинута су параграфом 45 став 3 тач. 2 закона о судским таксама у поступцима пред судовима, наведени у параграфу 1 закона о судским таксама и у ванпарничном поступку, уколико је исти ступио на снагу.

2) Поред таксе из тар. бр. 46 зак. о судским таксама за изводе из јавних књига које воде судске власти ненаплаћује се се и такса из тар. бр. 21 (за преписе) нити онај из тар. бр. 20 зак. о судским таксама за оверење преписа.

3) Такса из тар. бр. 46 т. ј. 20 динара за сваки табак мора се платити увек цела за сваки макар и само за почети табак извода.

4) За допуне или исправке извода, које се напишу у продужењу на већ издатом изводу, мора се платити за сваки употребљени табак такса од 20 динара и онда ако се за ово продужење не употреби никакав нов табак, него се продужење напише цело на ономе табаку, који је био употребљен за издање првобитног извода из јавних књига“.

Из Адвокатске Коморе

Нови таксени закон

Још у своје време, када је Министарство Правде од појединих правних институција затражило мишљење и извештај, да ли да ступи одмах на снагу нови грађански парбени поступак или не. Адвокатска Комора у Новом Саду је заузела становиште, да нови грађански парбени поступак треба да ступи одмах на снагу, јер са овим поступком ступио би на снагу и нови таксени закон, који је много повољнији од старог закона. Међутим када је решено, да се одгађа уважање у живот новог грађанског парбеног поступка, Адвокатска Комора у Новом Саду је заједно са осталим Адвокатским Коморама предузела била мере да таксени закон од 11 јуна 1930 године што преступи на снагу.

На позив Адвокатске Коморе у Сплиту, Савез Адвокатских Комора Краљевине Југославије, предузео је у своје време кораке, да се из новог закона о таксама избаци § а б., да адвокат као заступник странке сноси јемство за наплату такса.

Стални судски вештак

Претседник Окружног Суда у Новом Саду извештава, да је Милорад Шипош, секретар „Херцег-Босна“ општег осигуравајућег друштва у Новом Саду именован за сталног судског вештака за струку књигсводствену и рачувску.

Предлог новог меничног закона

Министарство правде је и овој Комори поднело мишљење и предлог извештај нашег делегата на Женевској Конференцији за изједначење меничног права. Адвокатска Комора у Новом Саду је према предлогу новог меничног закона, како је Женевском Конференцијом утврђен, заузела становиште, да је предлог прихватљив и у сваком погледу само усавршава одредбе нашег меничног закона, допуњује их елиминишући многа спорна тумачења.

Стаж адвокатских приправника

Удружење Адвокатских приправника је децембра 1931 год. поднело претставку г. Министру Правде и тражило смањење стажа на 3 године.

Министарство Правде је поводом ове претставке затражило мишљење појединих Адвокатских Комора и том приликом је Адвокатска Комора у Новом Саду заузела становиште, да је претставка Удружења адвокатских приправника неоснована.

Савез Адвокатских Комора

Савез Адвокатских Комора Краљевине Југославије одржао је седницу пословнога Одбора 17 априла т. г. у Београду са овим дневним редом:

- 1) Извештај о раду Савеза кроз прошлу годину;
- 2) Одређење датума и дневнога реда овогодишње Скупштине Савеза;
- 3) Закон о заштити земљорадника;
- 4) Закон о адвокатима;
- 5) Предлози о његовим променама, и то новосадске Коморе о губитку мировине оних умирљивеника, који постану адвокатима;
- 6) Предлог Мировинског Фонда загребачке Коморе о бризању административним путем оних чланова, који не плаћају чланске улоге Комори или Фонду;
- 7) Евентуални други предлози;
- 8) Закон о судским таксама, нарочито пропис о јамству адвоката (према предлогу сплитске Коморе);
- 9) Приопћење сплитске Коморе о концесији за јавну агентуру Бр. Божи Маричићу;
- 10) Расправа о данашњем положају сталиша уопће;
- 11) Евентуалије.

Скупштина Савеза Адвокатских Комора одржаће се ове године 13 маја у Љубљани.

Такса на супституционе пуномоћи

Министарство Правде је под бројем 16251 од 20 фебруара 1932 год. упутило смим Среским, Првостепеним и Окружним судовима на подручјима Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици, свим Шеријатским судовима на подручју Врховног Шеријатског суда у Скопљу, следећи распис:

Поводом меморандума Адвокатске Коморе у Новом Саду од 12 децембра 1932 год., у погледу наплаћивања таксе од стране судова за супституционе пуномоћи адвоката, Министарство Финансија — Одељење пореза доставило је овом Министарству актом од 26 јануара о. г. број 1396 ово:

„Према § 25 Закона о адвокатима, адвокати су овлашћени да издају пуномоћија односно одређују себи заменика али то не значи да тај пренос права заступања према прописима Т. Бр. 16 такс. тарифе није ново пуномоћије. Околност пак што се то право заступања обично даје у продужењу истог пуномоћија, т. ј. на истом листу ниуколико не утиче на таксу јер исправа пуномоћије постоји.

Достављајући предње Одељењу пореза част је замолити Министарство да са овим становиштем упознате све судове како би се једнообразно поступало“.

Предње се доставља суду ради знања и управљања.

Тешке последице неплаћања чланарине

Одбор Адвокатске Коморе сматра за своју дужност, да скрене и овим путем пажњу адвокатима, члановима Адвокатске Коморе, да уредно плаћају дужну чланарину, јер су последице неплаћања несразмерно тешке и проузрокују ненакнадиву штету у погледу бенефиција, везаних за чланство у Комори. Тако се само у последње време поновило неколико случајева, да породица односно корисници умрлих адвоката нису од Коморе могли добити помоћ (посмртнину), јер чланарина није била уплаћена.

Јавно полемисање међу адвокатима

Поводом случајева, да поједини адвокати између себе јавно полемису у дневним листовима, Одбор Адвокатске Коморе, узимајући у претрес ову појаву на својој седници од 9 априла 1932 године, скреће пажњу адвокатима, да не полемису јавно, него да своје размирице пријаве Адвокатској Комори.

Улога удружених адвоката у стечају и поступку поравнања ван стечаја

На својој седници од 9 априла 1932 године, Одбор Адвокатске Коморе је решењем бр. 413-1932 заузео принципијелно становиште да не поступају хонетно удружени адвокати ако се један од њих прима за стараоца стечајне масе или за управитеља ванстечајног поравнања а други заступа повериоце, те услед тога решава, да ће сваки конкретни случај који буде Одбору дошао до знања, уступити на даљи поступак Дисциплинском Већу.

Дужност одјаве адв. приправника

Услед учесталих случајева, да адвокати не одјављују своје адвокатске приправнике, када ови код њих прекину вежбу, Одбор Адвокатске Коморе скреће пажњу адвокатима, да своје адвокатске приправнике одмах одјаве Адвокатској Комори, чим прекину адвокатску приправничку вежбу, јер ће се у противном случају позвати на дисциплинску одговорност.

Коначне пресуде Окружног као Грађ. Призивног Суда

На седници одбора Адв. Коморе од 9 априла о. г. Др. Манојловић Јован предложио је, да се у „Гласнику Адвокатске Коморе“ отвори посебна рубрика, у којој ће се износити извесне пресуде, које коначно донашају окружни као призивни судови.

Одбор Адвокатске Коморе је у истој седници прихватио овај предлог и решио, да се у „Гласнику Адвокатске Коморе“ отвори посебна рубрика, у којој ће се износити извесне пресуда, у оним стварима, у којима окружни као призивни суд одлучује у последњем форуму. Ова рубрика носиће назив „У пажњу г. претседника Апелационог Суда“.

Пресуде које се имају у овој рубрици штампати, има претходно да испита Одбор Комсре.

Месечни извештај

Од 31 октобра 1931 год. до укључиво 25 априла 1932 год. убележени су код Адвокатске Коморе у Новом Саду ови адвокати:

31. X. 1931. Др. Новак Иван, бивши Кр. јавни бележник у Чаковцу.

2. I. 1932. Милошев Никола, Вршац

22. II. 1932. Др. Зубковић Павле, Вел. Бечкерек

26. I. 1932. Сувајић Богобој, Нови Сад

17. III. 1932. Госпођиначки Бранко, Ст. Бечеј

17. III. 1932. Каћибо Александар, Ст. Бечеј

2. IV. 1932. Др. Јанковић Петар, Панчево

18. IV. 1932. Др. Сараз Фрања, Вел. Кикинда

23. IV. Др. Пап Људевит, Суботица

По молби брисани из именика адвоката:

13. X. 1931. Др. Прчић, Јоса, Суботица
2. I. 1932. Др. Ђурић Ника, Вршац
5. I. 1932. Др. Мартиновић Душан, Вел. Кикинда
1. III. 1932. Др. Печи Карло, Дарда
- 9 III. 1932. Др. Барта Адам, Суботица

Услед сеобе брисани су из именика адвоката:

17. IX. 1931. Др. Вукотић Милан, из Суботице у Котор
13. XI. 1931. Др. Кавецкић Петар, из Новог Сада у Шид
1. I. 1932. Фаркаш Фрања, из Новог Сада у Марибор
28. I. 1932. Др. Вајнер Зденко, из Новог Сада у Београд

*На подручју ове Коморе преместили су своје канцеларије
ови адвокати:*

9. XII. 1931. Др. Могин Сава, из Новог Сада у Вел. Кикинду.
20. XII. 1931. Др. Ковач Лајош, из Ст. Кањиже у Дебелачу.
3. III. 1932. Др. Јесенски Фердо, из Ст. Сивца у Вел. Бечкерек.

Услед смрти брисани су ови адвокати:

13. X. 1931. Др. Шпицер Мор, Сента
1. XI. 1931. Др. Керпел Густав, Вршац
10. II. 1932. Др. Продановић Михајло, Нови Сад
2. III. 1932. Др. Маширевић Михајло Сомбор
5. III. 1932. Др. Миловановић Милан, Нови Сад
9. IV. 1932. Др. Клајн Матија, Суботица
11. IV. 1932. Др. Станојевић Бранислав, Вршац

Од 13 октобра 1931 г. до укључиво 25 априла 1932 г. убележени су код Адвокатске Коморе ови адвокатски приправници.

13. X. 1931. Крњајски Глођин Ђено, Суботица
20. X. 1931. Стојанов Никола, Панчево
28. X. 1931. Малагурски Иван, Суботица
5. XII. 1931. Смедеревац Славко, Алибунар
24. XII. 1931. Енглер Никола, Суботица
18. I. 1932. Фелдвари Јелисавета, Сомбор
20. II. 1932. Ковач Павле, Чаковац
22. II. 1932. Радевић М. Лака, Чуруг

23. II. 1932. Дрндарски Коста, Панчево
 24. II. 1932. Пискунов Петар, Сента
 24. II. 1932. Радосав Милоје, Вел. Бечкерек
 25. II. 1932. Лалошевић Стеван, Сомбор
 25. II. 1932. Араницки Ст. Петар, Нови Сад
 27. II. 1932. Нонин М. Никола, Бачко Петрово Село
 2. III. 1932. Еремић Б. Сава, Вел. Бечкерек
 4. III. 1932. Кенигштетлер Емил, Нови Сад
 4. III. 1932. Стефановић М. Никола, Вел. Бечкерек
 8. III. 1932. Сабо Тибор, Сомбор
 18. III. 1932. Јанковић Момчило, Жабаљ
 24. III. 1932. Пумер Александар, Нови Сад
 4. IV. 1932. Хаген Владисав, Суботица
 4. IV. 1932. Међеши Лајош, Нови Сад
 8. IV. 1932. Сперњак В. Владимир, Панчево
 8. IV. 1932. Глигоров М. Милорад, Вел. Бечкерек
 13. IV. 1932. Пенц Петар, Вел. Кикинда
 22. IV. 1932. Др. Гонда Теодор, Сомбор
 25. IV. 1932. Дулић Петар, Бајмок

Брисани из именика адвокатских приправника:

14. XI. 1931. Др. Варда Дезидер, Вршац
 22. I. 1932. Др. Зубковић Павле, Вел. Бечкерек
 26. I. 1932. Сувајџић Богобој, Темерин
 10. II. 1932. Др. Вајс Албер, Тител
 17. III. 1932. Госпођиначки Бранко, Ст. Бечеј
 17. III. 1932. Каћибо Александар, Ст. Бечеј
 28. III. 1932. Пешић Владимир, Нови Сад
 9. IV. 1932. Серђуков Петар, Суботица
 19. IV. 1932. Пандуров Душан, Панчево

